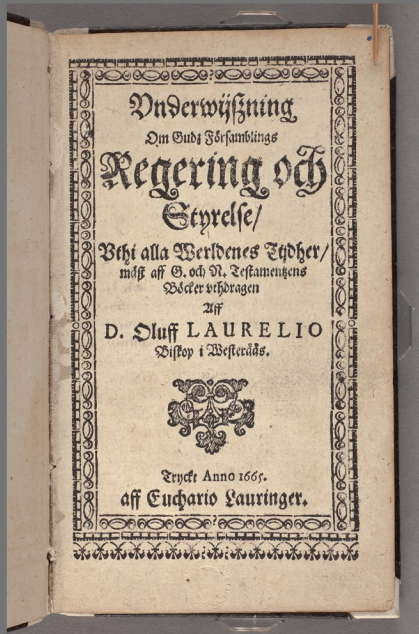

Laurelius, Olof

Vnderwijszning om Gudz församblings regering ...

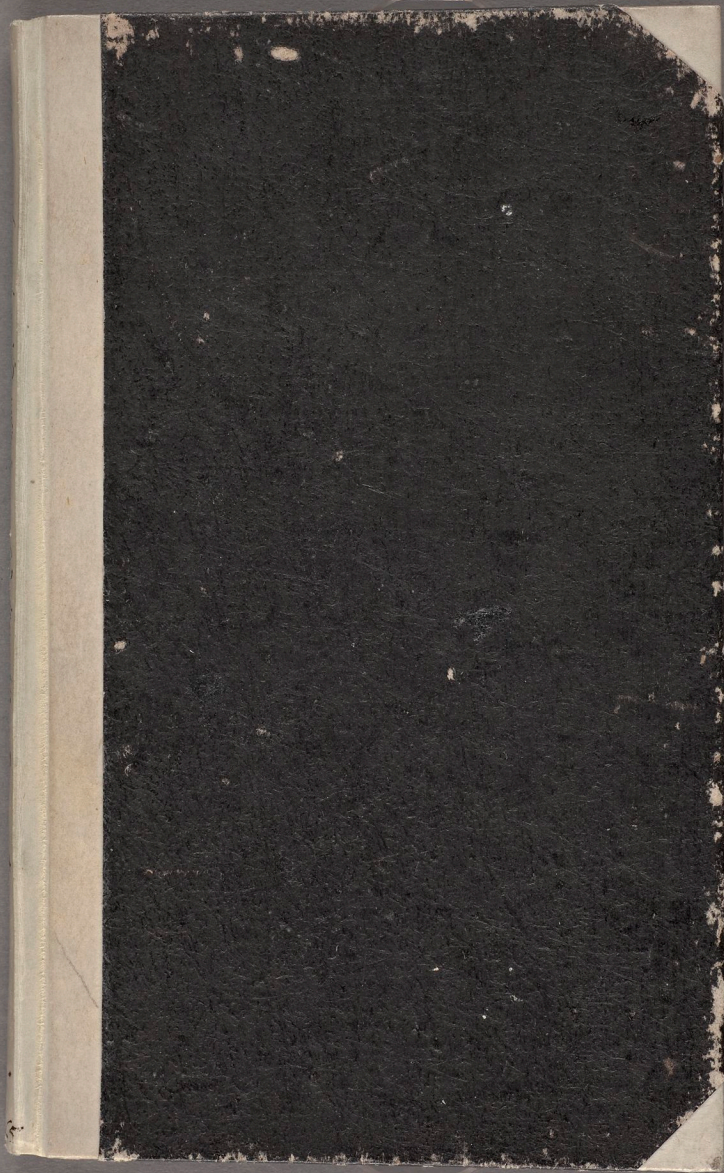
F1700 322

Tillkomstår 1665

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

1600 tabl
Teol
Allm

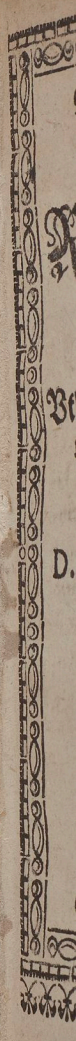
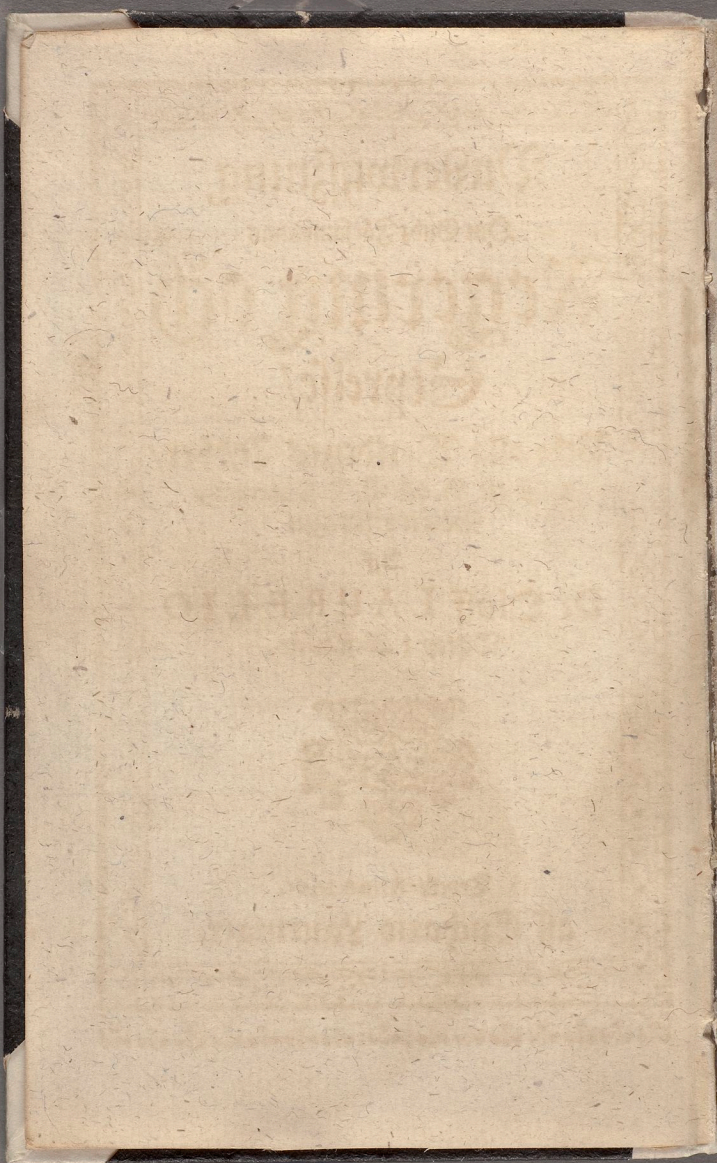
F 1700

222

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

38

D.

D.

Underwiffning
Om Guds Församblings
Regering och
Styrelse/

Vthi alla Werldenes Tydher/
måst aff G. och N. Testamentens
Böcker vthdragen

Uff

D. Sluff LAURELIO
Biskop i Westeraås.

Tryckt Anno 1665.
aff Eucharis Lauringer.

Handwritten text at the top of the right page, including a decorative initial letter.

dran the
Werd
och orde
wer. S
brister
tigh
gha g
Werd
Sial
rans
achtat
aff. S
lofigh
Kett
liga.
minn
deliga

U'r wü tilbörli-
gen och flüchtig besto-
da Gudz Skapade Creatur/
så motte wü medh förvns-

GUDS
Werk
och Ords
ning äre
vnderli-
ge.

dran thet bekenna / at Gudh alla sina
Werk vthi sielfwa Naturen / wüfligen
och ordenteligen skickat och laghat haf-
wer. Hwarföre ock Konning David
brister vth och säger: Jagh tackar
tigh thesföre / at iagh vnderli-
gha giord är: vnderligh äro tijn
Werk / och thet besinnar mün
Siäl wäl. Stoor äro HER-
rans Werk then som oppå them
achtar / han hafwer Lust thet
aff. Hwad han skickar thet är
loflighit och herlighit / och hans
Rettferdigheet blifwer ewiner-
liga. Han hafwer giordt een Å-
minnelse til sin Bnder / then nå-
delige och barmhertige HERren.

Pfal. 139: 14.

Pfal. 111.
v. 2, 3, 4.

1. Cor. 14.
v. 33.

En sådan underligh Aminnelse fins
nom wij ibland alt annat / vthi Gudz
Församblings Regering / then Gudh/
som icke är Ofickeligheetennes / vthan
Fridsens Gudh / medh een sådan gud-
meligh Öroning / altijdh hafwer latit
styrra och regera / at then som ther gifwer
achte vppå / han må sannerligen hafwa
Lust aff then Kundskapē. hwilket Gudz
Regemente vthi sin Försambling / kan
ordenteligen betrachtas vthi tvenne
werldennes Tidher / nembliga

I. Vthi the första Faders för Syn-
dastodhen /

II. Vthi Moses och Propheternas /

III. Vthi Christi och Nya Testa-
mentens Tidh.

Præfatio.

Om Gudz Huus och thes Fö-
reståndare i gemeen.

A Postelen Paulus kallar Christi
Försambling Gudz Huus /
och skrifwer sin Discipel Timo-
theo födre / huru han skulle omgåß vthi
thetta Huuset. Wij wetom / at om flic-
keligen skal til gå vthi itt Huusholl / så
motte ther vara nogon / som thet ordens-
teligen

1. Tim. 3.
v. 15.

teligen och f
refår / ha
Bögmell
at vara
samma
fede / lif
re / Senn
Riffe och
Sädh och
pare vthi
måstare
fins öfw
sin wiffa
ge til
pheter
fier / so
rare / at
lige wa
genom
må vph
thenna
beras, o
Wärde
ra sitt
förtrod.

ligh Aminnesse
annat / vthi
ering / then
gheetennes / vthi
h een sådan gude
stidh hafwer
en som thet gij
nnerligen haf
e. Hvilket
rsamling / ka
s vthi frem
r / nembliga
iders för Syn
propheternas /
ch Nya Testa
och thet fö
meen.
s kallar Christi
hudz Huus /
Discipel Timo
ulle omgäth vthi
om / at om stes
tt Huusholl / så
/ som thet ordens
religen

religen och förnufteligen regerar och för
restår / hafwer förthenskull Gudh aff
Begyngnelsen förordnat Läreståndet / til
at vara Skaffare och Huushollare i
samma Huus / hwilka motte blifwa ans
sedde / lika som Gudz egna Huusholla
re / Senningabudh / Ledhsagare til Gudz
Rike och Siälaförjare / Arbetare i hans
Sädh och Wijngård / Gudz Medhjel
pare vthi hans Akerwerck / och Bygge
mästare på hans Huus / hwilka Chris
tus öfwerste Heerden / hafwer satt vthi
sin wissa Ordning / nembligen / som bli
ge til Apostlar / som blige til Pro
pheter / som blige til Ewangeli
ster / som blige til Heerdar och Lär
rare / at the Heelige skola sticke
lige wara til Embetens werck /
genom hwilket Christi Tefamen
må vpygdt warda oc. Och när
thenna Ordningen ibland Lärarna tur
beras, och icke får wara i sitt Skick och
Wärde / at hwar thet ibland får fridt gods
ra sitt Embete / och förretta thet honom
förtrodtt är / så kan hwarken Lärarn / Dis

2. Cor. 5.
v. 20.
Heb. 13: 17.
Matth. 9.
v. 38.
1. Cor. 3: 9
Eph. 4: 11.

sciplinen eller Andans Eenigheet widh
macht hollas.

A 2kor. 20.
v. 28.

Thesse Lärare är Gudz Församling
i Händer förtrod/ at regera i vthwer-
tes motto / som Paulus betyghar vthi
sin Förmaning til Presterskapet i Ephe-
so/ säyandes: Så hafwer nu acht
på idher och på allan Hiorden/ i
hwilkom then helge Ande haf-
wer idher satt/ til Biskopar/ at
regera GUDZ Församling/
hwilka han hafwer förwerswat
medh sitt Blodh.

Men i inwertes motto / regerar
Gudh then helge Ande the Trognas
Hierta / och så widha heeter Försam-
lingen Christi Rike. När thenna Ord-
ningen stickeligen och gudeligen blifwer
föröfwat och brukat/ så får Kristus in-
planta Sanningenes Rundskap och
Troon vthi Meniskiones Hierta/ hwar
til Kristus hafwer fått thesse sina Ties-
nare/ wissa Medel/ nembliga Ordet och
Sacramenten/ som kallas Gudz Hems-
ligheets Skatt och Häfwor.

CAP.

CAP. I.

Om Gudz Församblings Re-
gering i G. Testamentet.

DEI PATRIARCHARUM ET REGUM.

A Resteembetet / stodho the
första Werldennes Fäder och
Patriarcher före / och regerade
sina Familier både i andeligh och
werldzligg motto / och hade en tilbör-
ligh Hörsamheet och Lydna / Wexel och
Wyrdna / aff sina Barn och Barna-
barn / til monga Slechter och hundra-
de Åhr igenom. Såsom Adam / heela
Menniskioslechtes Fader / stodh thet Re-
gementet före / vthi 930. Åhr / honom
kom hans Son Seth til Hielp i 500.
Åhr / medan Adam ännu leffde / som ock
predikade för sina Barn / och lärde them
kenna Gudh sin Skapare / och honom
allena tiena / åfalla och dyrcka / och ser-
deles vthi Seths Sons Enos Tidh /
tå Församlingen war merckeligen för-
ökat och tilwert / begynte man (nem-
bligha vppenbarlighen) predika om

Adam
lärde
först och
predikar
de för si-
na Barn
och Barn-
nabarn /
Sedan
Seth.
Vthi Es-
nos tidh
begyntes
thet all-
ment och
vppen-
barligen
predikas
om Her-
rans
Namn.
Gen. 4:26

HERRANS namn. Hvilket Embete/
Seth effter sin Faders Adams Dödh
förestodh/ och sedan the andra Fäderna
som Moses vprecknar / vppehölle sam-
ma Regemente alt framgent. Men om

Gen. 5:24.

HENOCH Zaphes Son och Methusa-
lachs Fader förmåles / at effter han
förde itt gudheligit Lesverne/
togh Gudh honom bort/ och han
wardt sedan intet sedder. Om

Noach
Fallas
Rettfers
digheete:
nes pres
dikant/
2. Pet. 2: 5.

hans Soneson Noach lasom wä/ at
Gudh lät honom predika för Syndas-
flodhen 120. Åhr / then Apostelen Pe-
trus kallar Retti Ferdigheetennes

2. Pet. 2: 5.

PREDIKANT / han förordnade sin först-

Näst ho
nom war
hans
förstföda
de Son
Sem.

födde Son Sem effter sigh / til För-
samblingennes Regent och Predikant/
och stodh thetta sitt Embete före/ medan
hans Fader Noach leffde / vthi 350.

Melchis
sedech
the Hög-

Åhr. Och ther effter / talas om en högh
och förnemblich Prestman / som leffde
i Abrahams Tidh/ benämd Melchise-
dech/ som war en Konung i Sa-
lem / och then högstes GUDZ

Pre-

Prestter / han welsignade Abra-
 ham / och honom gaff Abraham
 Tjonde aff allo Byte. Om hwil-
 ken Melchisedech / Skribenterna hafwa
 mycket til at tala / serdeles Hierony-
 mus vthi sin Epistel til Evagrium.
 Och meena en Part / at han hafwer
 varit Noachs Son Sem / som fick
 aff sin Fader bådhe itt Preste- och Ko-
 nungsligit Welle / och at han skal haf-
 wa lefwat effter sin Fadher Noach /
 alt in til Abrahams Dödh / ja in til
 thes Patriarchen Jacob war sina 50.
 Åhr. Hitt föra the Pauli Ord vthi
 pistelen til the Hebreer: Men nu /
 säger han / hwilket Slechte icke
 reknas ibland them / han togh
 Tjonde aff Abraham / och welsi-
 gnade honom som Lofftet hade.
 Nu neekar thet ingen / at thet
 som mindre är / tagher Welsi-
 gnelse aff thet som större är.
 Hwilket them synes wel drabba och
 komma öfwer eens medh then stora Pas-

stes Pres-
ster.

Gen. 14. v.
18. & 20.

Tom. III.

P. 354.

Item.

Tom. IV.

P. 137.

Hebr. 7: 6.

v. 7.

Genes. 9.
v. 26, 27.

triarchen Sem/ then Noach welsignade
och sade: Lofwat ware **H E Xren**
S E M S G V D N / och Ca-
naan ware hans Eråal. Gudh
förwidge Japhet och låte honom
boo i Sems Hyddor. Medh itt
sådant Ordelagh talas ock om Abra-
ham **G U D S** Förbundzbrodher/ i thet
H E Xren låter falla sigh Abra-
hams Gudh. Och thenna Welsi-
gnelsen skal wara stedd 360. Åhr / för
ån hon Abraham bleff gifwen.

Thenna Skribenternas Meening/
låter man wara i sitt Wårde/ men wij
see allenast ther på / huru Christi För-
sambling alt framgeent / effter **G V D z**
Wilia och Ordning år regerat worden/
så myckit wij ther om kunna finna Ret-
telse aff then helga Skriffte.

CAP. II.

Om Församblingennes Rege-
ring **I M O S E S E J J D N**.

En serdeles Kundskap ther
om / gifwer Moses sielf / ther
han

han begynner til at beskrifwa Abrahams
 Kallelse och Keesa/ ifrån Vhr i Chal-
 deen in vthi Canaans Land/ hwilken
 Mosaischa Historia/ finnes ifrå thet 11.
 Capitlet vthi then första Mosis Book/
 och sedan igenom alla Fem hans Bø-
 ker/ som wå thet låsa funnom / serdeles
 vthi then V. Booken/hwarest alt Sum-
 memijs beskrifwes / huru Gudh gaff
 Abrahams Effterkommande / sin Lagh
 och Ketter på Sinai Berg / thet Moses
 förmanar Israels Folck / at the icke sko-
 la öfvergifwa Gudz Bodh och Seatu-
 ter / hwar effter Församlingen skulle
 lesiwa och siyras: **Sk**/säger han/iagh
 hafwer lärde idher Bodh och
 Ketter / såsom **HERren** min
 Gudh migh budit hafwer / at i
 så göra skolen i Landet / thet i
 inkommandes warda til at in-
 tagha thet 2c.

En hward Folck är så herligt/
 hwilko Gudharna så nalkas / så-
 som **HERren** wår Gudh/ så off-
 ta som

Om A-
 brahams
 Kallelse
 ifrån
 Vhr i
 Chaldee.

Mosis
 förman-
 ning til
 Folcket/
 at bes-
 trachta
 Gudz
 synneli-
 ga Wels-
 gerning
 emot the.
 Deut. 4: 50
 & seq

ta som wij åkalla honom? Och
hwar är något så herligt Folck/
som så rettferdiga Seedher och
Bodh hafwer/såsom alla thenna
Laghen/ som iagh idher på then-
na Dagh föregifwer? Så för-
wara nu tigh och tina Siäl grä-
neliga / at tu icke förgåter hwad
för tin Sgon skede är/ och at thet
icke går vthu tino Hierta i alla
tina Liffdaghar. Och altså skulle
Församblingē så styras och regeras eff-
ter then Moralische och Ceremoniali-
ske Laghen/ them aff Gudh stelff genom
Mosen förestifwen. Och på thet Her-
rens Presterskap / som skulle annamma
aff Mose all then Laghen / som Gudh
honom gifwit hade / och then förwara/
motte hafwa sin Wisheet / och weta i
alla motto / huru the Gudz Ord och
hans Försambling skulle rektigen föres-
stå / ty förordnade Gudh först itt wist
Slechthe / utaff Jacobs Effterkomman-
de til samma Presteorde / nembliga

Malach.
2. v. 2.

GUDS
Lagbook
skulle lef-
teras
Presters
skapet/

som togs
aff Levi

Levi

Levi Alt och
en widlöffrig
effter the
bland heel
sed thetta
waff en S
torothi aff

Then
Lambes
dotes
medh sin
de / bleff
Theras
öfwer Lag
Stadgar
refreffne
Offer / så
Helgedom
ros / thet
Händer
ternas
och motte
ning / så
Gudh stelf-
ther så st

Levi Att och Slechte/ och förestreff them
en widlöffnigh Lagh och Ording/hwar
effter the Gudztiensten skulle holla i
bland heela Meenigheeten. Och oans-
sedt thetta Presterskapet skulle alle wara
vtaff en Slecht/ så bleff thet likwel skiff-
tat vthi åtskilliga Embeten och Grader.

Slechte/
och fick
Ording
om gudz-
tiensten/

hwar es a-
ter sin
Grad.

Then första och förnembsta
Embegraden/ war hoos Sacer-
dotes Presterna / hwar til Aaron
medh sina Söner och Effterkomman-
de / bleff aff GUDH sielff vthkohrat.
Theras Embete war / at holla Hand
öfwer Laghen/ och tienna Gudh effter the
Stadgar/ som them ther vthi woro fö-
restreffne/ serdeles medh åtskillige slags
Offer/ så at all Gudztiensten / som vthi
Helgedomen och Tabernaklet skulle gö-
ras/ thet skulle alt gå genom Presternas
Händer och Förrettande. Men Levi-
ternas Ording war vnder Presterna/
och motte skick a sikh effter theras Befal-
ning / såsom thet alt finnes stadgat aff
Gudh sielff vthi then IV. Mosiss Book/
ther så skrifwit står: Och Herren

prestes
embetet
war thet
förnäm-
sta/

Levitera-
na woro
vnder
Presterna.

Num. 3. 5.
& seq.

tala

talade medh Mose och sadhez
Haff fram Levi Slechte / och
stell them in för Presten Aaron /
at the skola tiena honom. Och
holla sina och heela Meenighee-
tennes Wacht in för Witness-
bördens Tabernakel / och tiena
i Tabernaklens dienst / och wach-
ta all Tyngh som Tabernaklet til-
hörer ic.

Hwar aff wij see / at Leviterna wore
Presternas vnderhafwande / och motte
lyda them vthi sina Skiffen. Låås wi
dare här om vthi thet fierde Capitlet.
Och när nogon wille settia sikh emot
thenna Ordningen / så bleff han vnder-
kastat Gudz Hemd och Wredhe / såsom
Korah medh sitt Anhangs Exempel
vthwiffar.

cap. 4. v. 15,
19, 20, &
33.

Num. 16.
v. 32.

Ibland
Presterna
skulle
altijdh
wara en
öfwer-
ste prest.

Ibland Presterna gjorde ock Gudh
en wis Ordning / så at en aff Aarons
Söners Effterkommande / skulle altijdh
wara en öfwerste Prest / hwilken hade
stoor Myndigheet och Macht vthi För-
sam-

samlingen
kommande
heet / och le-
ligh Wessu-
som strax
rnars / oc
donungar
stiff Prop-
både Pres-
tena / the
Gudh / hw
och medh
tat hafwa
ga om
Alle the
de / the
tyse H
inter str
sotwa ga
Hundar
aldrig
Et H
stånd /
Wagh

samblingen. Men när Aarons Effter-
kommande/ begynte slå sigh til Säfers
heet/ och leffde vthi Sielfzwäld och förlig
ligh Wellust/ tillijka medh Åhörarna/
som strax skedde vthi Josuce och Domas
renars/ och alt frangeent vthi theas
Konungars Tjüdth/ så kallade Gudh
sielff Propheterna/ som skulle föreholla
bådhe Presterna och heela Meenigheetena/
theras Synder och Affall ifrån
Gudh/ hwilka mechta alswarsambligen/
och medh stoort Nijt sitt Embete förret-
tat hafwa / såsom Esaias talar hårdeli-
ga om Judarnas Prester och säger:
Alle theas Wächtere äre blind-
de/ the weta allesammans intet/
tyste Hundar äre the/ och kunna
intet straffa/ äre late/ liggia och
sofwa gerna/ men the äro starcke
Hundar til Kroppen/ så at the
aldrigh kunna måtte warda.
Så Heerdarna weta intet För-
stånd/ hwar och en seer vppå sin
Wägh/ hwar och en girugas
för

Prophe-
terna
sendes til
at retta
prester-
na och
heela
Meenig-
heeten:

Jer. i. v. 18.

Esa. 56: 10.

för sig i sitt Stånd. Och äret
floor Lust at läsa och see vppå Prophez
ternas Troheet och Frimodigheet / til
at göra thet Embetet tillfyllest / som
G:ds Wdh them hade ombetrodt. Här

Habac. 2:11.

står iagh på mine Wacht / säger
Propheten Habacuc / och stiger på
mitt Fäste / och skodhar och seer
hwad til migh sagt warder / och
hwad iagh swara skal honom
som migh straffar. Och är heela
then Historien om Propheternas Kal
lelse / Troheet / Glijt och Nijt vthi sitt
Embete / och huru mycken Småleef
Naat och Förföljelse the vthstädt haf
wa / höghndigh til at läsa och betrach
ta / aff alla rettsinniga Prestter / som
tenckia til / sitt Embete så vthföra / at the
aff Christo må omsidher reknas för
godha och troгна Dienare / och så

Matth. 25.
v. 23.

ingå vthi sin HERRS

Glädie.

CAP.

CAP. III.

Om Gudz Församblings Re-

gering näst effter Josuam/ ser-
deles vihi

SAMVETS och G. E. KONN-
GARS TITIDZ.

Efter Mosi Dödh kom
Regementet til Josua / hwilken
troligen hölt Lagen och alla the
Stadgar widh Macht/ som Gudh Is-
raels Folck genom Mosen gifwit hade/
och så länge han lefde/ tiente Folc-
ket H E K r a n o m / men tå Josua
Nun son H E K r a n s Tienare
dödh war / hundrade och tijo åhr
gammal / tå oc alle the som på
then Tidhen leffde / woro sanc-
kade til sina Fäder / kom itt an-
nat Slechte vp effter them / som
intet kende H E K r e n / eller the
Gerningar som han medh Is-
rael giordt hade. Så gjorde Is-
raels Barn thet ondt war för

Domare
Booken
Cap. 7: 8.

v. 10.

Effter
Josua
Dödh
bleff Is-
rael afs-
felligh
ifran
Gudh.

B

H E r =

Hexranom / och tiende Baa- lim.

Men
Presters
na för-
warade
Laghbo-
ken och
GUDS
Arck.

1 Sam. 1: 3

På then Tydhen / medan thet Do-
mare Regimentet påstodh / sende wel
Gudh Juda Folket / then ene Hielpa-
ren effter then andra / men Gudztien-
sten / Preste- och Levite- Ordningen / bleff
mycket turberat / thet doch liktwel / Gudh
hade sina Akallare och Dyretare / hwil-
ka the fem Mosiss Böcker / såsom Gudz
eget Clenodium wel förwarade / så at
Presterskapet hölle Wård och Wacht
öfwer Förbundens Arck / thet man kan
see aff then första Samuels Book / hur
ru Folket gick åhrligen vp til S J L D /
thet at offra och tillbidia Hexran / hwar-
rest Eli Hexrans öfwerste Prest war /
och effter Ordningen / satte ock sina
Söner Hophni och Pinehas thet til /
hwilka sitt Embete illa förestodho och
kenneligen misbrukade / hwarföre the
och theras Fader / som öfwerfåg medh
them / blefwo hårdeligen straffade och
heela Familien vthrotat.

Gudztie-
sten vp-
rettes i

Lå vpwecte Gudh sigh en annan
Föreståndare vchi sitt Huus / nembliga
then

then Pres-
twarh
är / at ha
föresteff
medh M
Gudh W
om tala
sagt /
ders
migh
ger
från
rat /
men t
skal
iagh
gen
såsom
minn
iagh b
at ha
nom
De

then Presten och Propheten Samuel/
 hwarsh Historia och noghsamt funnigh
 är / at han troligen effter Gudz egen
 förestreffne Jagh / hölt Gudztiensten
 widh Macht / som Gudh sielff / genom
 Gudz Mannen som kom til Eli / ther
 om talar / säyandes: Jagh haswer
 sagt / at ditt Huus och tin Fa-
 ders Huus skulle wandra för
 migh ewinnerliga. Men nu sä-
 ger HERren / thet ware langt i-
 från migh / vthan then migh äh-
 rar / honom wil iagh ock ähra /
 men then migh förachtar / han
 skal komma på Skam ic. Och
 iagh skal opweckia migh en tro-
 gen Prest / och han skal göra
 såsom thet i minno Hierta och i
 minne Siäl är. Honom skal
 iagh byggia itt säkert Huus / så
 at han skal wandra in för mi-
 nom Smorda i alla Daghar.

gen gens
 Samuel
 Prophe-
 ten/

I.Sam 2.
 v. 30.
 men Eli
 och hans
 Elechte
 affattes

v. 31.

Och så Pilten Samuel tien- Cap. 2. v. 13.

te HErranom vnder Eli / war
HERrans Ord selfynt på then
Tidhen / och war söga Pro-
pheta.

v. 19.

Och Samuel werte til / och
HERren war medh honom / och
intet aff all hans Ord föll på
Tordena. Och heela Israel alt
ifrån Dan in til Berseba / wiste at
Samuel war en trogen HER-
rans Prophete.

Och HERren syntes åter i
Silo / ty HERren war Samuel
öppenbarat worden i Silo ge-
nom HErrans Ord. Och Sa-
muel begynte predika för heela
Israel.

Sedan nu Gudh lenge / nästan äit is-
från Josue Tidh / hade straffat Israels
Allmoge therföre / at the affweke ifrån
honom / achtade intet hans Budh och
Befalningar / vthan tiente Baalim /
och bedrefwo grufweligh Styggelse
medh

Samuel
begyner
predika /
cap. 4. v. 1.

medh sitt
Synder /
medh Hed
Afgrund
widlystig
moste H
tienst
lifa som
ibland
hade nog
förbund
Tydh
ste nu
herzighe
skull / ka
Prophe
effter W
Gudz
bara vth
raelitern
the Phil
förde in
Afgrund
thet för
Prop
bere tro
bort sma

medh sitt Afguderij och andra grofwa
 Synder / beblandandes sigh tilhoopa
 medh Hedningarna / och dyrkade thesas
 Afgudar / som Domare Booken thet
 widlyfftigt betygar / och i medler Tydh
 moße Hexrans Prestler / som Gudz
 tiensten driffwa och förestå skulle / wara
 lifka som priverade ifrån sitt Embete /
 ibland hwilka som sagt är / Gudh lyfkel
 hade några som förwarade Laghbofen /
 Förbundjens Ark / Tabernaklet och the
 Tygh som ther til hörde / och alt så mo
 ste nu Gudh sielff aff sin stora Barm
 hertigheet / och för fins Namns Ahra
 skull / falla sigh en trogen Prestler och
 Prophete / Samuel / som Gudztiensten
 effter Mossis Lagh skulle vprätta. Men
 Gudz Ark låt öfwersta Presten Eli /
 bära vthur Gudz Huus i Silo til Is
 raeliternas Lågre / som stält war emot
 the Philisteer / then the bort togho / och
 förde in til Ahdod / och satten vthi sin
 Afgudz Dagon's Huus / som Historien
 thet förmåler.

och efter
 Israeliternas
 begäns
 gne Af
 guderij

Fallar
 Gudh
 sielff
 prophe
 ten Sa
 muel /

1. Sam. 5: 1.

Propheten Sannuel gjorde sitt Em
 bete troligen / och befalte them leggia
 bort sina Afgudhar Baalim och Afha
 darna /

Samuel
 låt förka
 sta Afgu
 darna /

1. Sam. 7.

v. 3: 4.

dömde Is-
rael / och
hölt åhr-
ligen Vi-
sitatio-
ner /

v. 15, 16, 17.

Samuels
Exempel
bör
hvar och
en retts-
sinnigh
Bisshop
effterföl-
ja.

roth / och tierna HERranom allena / hwils
ket the och hörsambligen effterkommo /
och blesive så aff HERranom befrjade
ifran the Philisteers Wäld och Träl-
dom. Men Samuel dömde Is-
rael så lenge han leffde / och foor
hwart Åhr omkring til Bethel /
och Gilgal / och Mispa. Och
när han hade på alla thesse Ru-
men dömde Israel / kom han igen
til Ramath (ty ther war hans
Huus) och dömde ther Israel /
och bygde ther HERranom itt
Altare.

Sij / utaff thenna Gudz trogna Ties-
nare Samuel / som war Herrens Prest
och Prophete / hafwa alla rettsinnige
Gudz Församblings Föreståndare itt
merckeligit Exempel / huru the sigh för-
holla skola vthi sitt Embete / nembliga
1. Predika Gudz Ord för Folket / straf-
fa them för sina Synder / och komma
them til at affstå medh sitt Afguderij och
alla andra grofwa Synder. 2. Får en

Dis

Bisshop
fitta lilla
vthi sina
han mot
Krafter
draga o
de til
sitt St
garnas
höran
förholl
ordnir
som th
fördrac
När
sin W
Welle
war th
Folke
Wiffa
Jabes
mercke
och
ras eg
them f
sin W

Biskop och Upsynsman / intet alltidh
sittia stilla på itt Rum / och gifwa ther
vth sina Befalningar och Order / vthan
han moste åhrligen / effter som hans
Krafter kunna tillsäya / Visitera och
draga omkring (lika som Samuel gior-
de til Bethel / Gilgal och Mispa) vthi
sitt Stiche / och sielff see på Församblin-
garnas Tillstånd / huru Lärarna och Å-
hörarna sigh vthi en och annan motto
förholla. Hvilket en godh Kyrkio-
ordning alt nogha bödt förestriwa / så-
som thet högsta och förnembsta / som
fordras aff itt Biskops Embete.

När nu ther til kom / at Israel effter
sin Åstundan trädde vnder Konunga
Willet och Regementet / och Saul som
war then första Konungen ibland Juda
Folcket / hade genom Gudz Macht och
Bijstånd slaghit the Ammoniter / som
Zabes belagt hade / holler Samuel en
merckeligh Predikan för Konung Saul
och Israels Meenigheet / och tagher the-
ras egit Witnesbörd om sigh / huru han
them förestädt och regerat hade alt ifrån
sin Ungdom. Protesterar öfwer sin

1. Sam. 12.
Merck
Samuels
predikal

v. 15.

Öfkyldigheet/ at han inga Gåfwor eller
Mutor hade taghit vthi all sin Regez
rings Tidh/ och förmanar them alfwar
ligen/ at the skulle fruchta och tiena Her
ren sin Gudh/ och hwar the och the ras
Konung annorlunda gjorde/ skulle them
illa gå/ i thet han så talar: **Om i icke**
höra HERRANS Röst/ vthan å-
ren hans Munn oförige/ så skal
HERRANS Hand vara emot i-
dher och idhra Fädher. Och när
Gudh låt see genom sitt förskreckliga
Dunder och Regn/ sigh vara misshas
geligit/ at the så otacksambligen hade
förkastat Samuel och hans Regemē
te/ blifwa the förskreckte och bekende sin
Misshandel/ men Samuel predikade å
ter för them/ och befalte them holla sigh
stadeligen til Gudh/ och wika ifrån så
fengeliga ting/ så skulle the wel blifwa
beholdne. Och slutar sin Predikan och
Protestation emot them såyandes:
Ware of fierran ifrån migh/ at
iagh så skulle synda emot HER-
ren / at iagh skulle afflåta bidia
för

v. 21, 24.

Öterli
gare &
xempel

för idher
dha och
frucht
nom te
förty
ting h
om i g
bådhe
gås.
när E
nung/
els &
far Sa
skulle a
han h
hollet h
hafwer
sitt hie
ren bu
hans
hollet
Saul o
gief emor

för idher/ och lära idher then goda och refta Vägen. Villenast fruchtar HERRen/ och tienem honom troligen och aff allo hierta/ förty i hafwen sedte huru storting han gör medh idher. Men om i gören thet ondt är/ så skole bådhe i och idher Konung för-gå. Hvilket them ock wedersfor/ ty när Saul nu hade varit tw Åhr Konung/ och trädde in vthi Samu-els Embete medh offerande/ så straffar Samuel honom och säger/ at Gudh skulle affsettia honom ifrån Riket/ effter han HERRens sins Gudz Bodh icke hollet hade. Och säger/ at HERRen hafwer sökt sigh en Mann effter sitt hierta/ honom hafwer HERRen budit vara en Furste öfwer hans Folk/ ty tu hafwer icke hollit HERRans Budh. Thee Saul ock andra gången gjorde/ så han gick emot HERRans Förbudh/ som Sa-

aff Sa-
muel för
presters
na.

cap. 11. v. 9.
& seq.
Samuel
straffar
och hotar
Saul.

cap. 15.

muel honom befalt hade / at han altsam-
 mans / Folk och Fåå skulle gifwa til
 spillo / thet Saul doch intet effterkom.
 Och så fick Samuel Hexrans Prest
 och Prophete / åter Gudz Befalning / at
 smörja David Ysai Son til Konung
 öfwer Israel. Huru Saul på sidstons-
 ne omgicks medh Hexrans Prestes /
 som Gudztiensten hölle widh Macht /
 vthwissar then Historien om Ahimelech
 och Presterna som woro i Nobe / them
 Saul til 85. Personer lät dräpa på en
 Dagh. Aff hwilken Historia man kan
 see / at Presteordningen vthi Samuels
 Tidh war wel vprettat / och Samuel
 war thetas ordenteliga Förman.

Om
 Sauls
 Prestes
 mord.
 cap. 22.

Men thenna Affellingen Saul / som
 Gudz Prestes förfulgde / fick ock omfi-
 dher sitt tilbördliga Straff / så at han och
 heela hans Huus bleff förstördt / vthro-
 tat och til intet gjorde.

Om För-
 samlin-
 gennes
 regering
 i Davids
 och the
 andras

Så nu David / then Gudz vthkohras
 de Mannen / som Gudh hade sökt sigh
 effter sitt Nierta / war effter nyct en För-
 sölielse och Bedröfwelse / vpsatter til
 Hexrans Smorda / så wintladhe han
 sigh

sigh först och fremst på thet högsta / at
Gudztienssten och Kyrcio: Regimentet /
skulle blifwa aldeles effter Gudz egen
Droning och Sticketse / vprettat igen.
Och så snart han war stadfestat i sitt Rit:
te / betydade han sigh at få Gudz Arck
igen til sitt Rum / hwarest Gudztiensten
ordenteligen skulle förrettas / och förde
henne medh Frögd vp i sin Stad / och
satte henne mitt i Tabernaklet som David
vpslaght hade. Men huru David sedan
inrettade Gudztiensten alt effter Mosiss
Lagh / thet förmåles i then I. Boken
aff Chronikan / at han förordnade Za:
doch Presten / och hans Bröddher Pres:
sterna in för Herrans Tabernakel / på
Högdenne i Gibeon / at the dagheliga
skulle göra Herranom Brenneoffer
vppå Brenneoffrenes Altare ic. Och
til at tacka Herranom / at hans Barm:
hertigheet warar ewinnerliga. Och hu:
ru flitigt Konung David sielff / hafwer
sedan bewistat Gudztiensten / som Pres:
sterna förrettade i Gudz Huus / är nog:
same til at förnimma aff heela hans
Psaltare / serdeles aff then 27. 84. och
122. Psalmen.

Konung
garnas
Tidh.

2. Sam. 6.
v. 12.

v. 17.

1. Chron.
17. v. 39.

v. 41

2. Chron.
1. & seq.
c. 17. v. 8, 9.

c. 29. v. 36.
& 37.

I lifka motto hafwa the andra gudz
fruchtige och nyttelkande Konungarna
hans Effterkommande / beslyttat sigh
och först och fremst vthi sitt Regemente
ther om / huru then förfalna Gudztien-
sten skulle igen vprettas / Gudz Ord pre-
dikas och Lätas / Sacramenten och Off-
ren tillifka medh en godh Ordning och
Disciplin / widh Macht hollas / såsom
först Davidz Son Salomon gjorde /
sedan ock Josaphat / at när han war Ko-
nung blifwen / sende han vthi sina för-
nembsta Tienare / tillifka medh Presters-
na / som lärde i Juda / och hade Her-
rans Laghbook medh sigh / och foro om-
kring alla Juda Städher och lärde
Folcket. Och Herrens Fruchtan kom
öfwer all Ryke i the Land som lågho
omkring Juda / så at the intet stryde
emot Josaphat. Sammalunda gjorde
ock Hiskias och Josias.

Thesse gudfruchtige Konungars Ex-
empel vthi wissa / hwar vthi Jus Regiū
in Ecclesiasticis består / och betyggha at
Konungarna skola aldraförst i sitt Re-
gemente bekymbra sigh ther om / at en
falsk Lära må vthrotas / och at Her-
rens

rans Fru
Lära eller
heligt L
vprettas
Och
till at ho
settia t
Stift
Gudz
gon J
holla
Conc
stående
Grad
at ali
ra och
melig
De
blings
ter / så
lät holl
emellan
Ständ
serdeles
stella /
annars
tus hol

rans Fruchtan / en reen och oförfalskat
Lära eller sann Religion / och itt Chris-
teligit Leswerne må igen planteras och
yprettas vthi theras Rike.

Och hafwer altså Konungen Macht/
til at holla Dyfseende medh Lärståndet/
settia thet vthi en godh Ordning och
Stick / medh sådana Stadgar som
Gudz Ord lykmatige äre / och när no-
gon Irring i Religionen yppar sigh/
holla stora allmenne Prestemöten eller
Concilia, försöria och förswara Lär-
ståndet / at hwar effter sin Kallelse och
Grad / får oturberat göra sitt Embete /
at alt må vthföras til Gudz Namns Åh-
ra och Församblingenes andeliga och ti-
meliga Welfärd.

Och til itt Besluth på Gudz Försam-
blings Regering i thet G. Testamen-
tet / så är nödigt til at weta / at Gudh så
låt holla en wis och richtigh Åstildnat/
emellan thet Andeliga och Werldzliga
Ståndet / at hwart thera wiste sina egna
serdeles Eyflor och Stycken til at be-
ställa / så at ingen motte trädha vthi en
annars Embete / hwilket Apostelen Pe-
trus holler för en dödeligh Eynd / i thet
han

Om en
Åstild-
nat emel-
lan thet
werldzli-
ga och
andeliga
Rege-
mentet /

2. Pet. 4:15.

han så talar: Ingen aff idher lyde
såsom en Mordare / Ziuff / Zl-
gerningsman / eller som then
ther träder in i enß annars Em-
bete. Men lyder han såsom en
Christen / skempe sigh intet / v-
than prÿsse Gudh för then Dee-
len. Hvilken Afskildnat widlöfftel-
gen / som för sagt är / Gudh hafwer latit
beskrifwa vthi then andra / tridie / fierde
och femte Mossis Böcker / men korteli-
gen och såsom vthi en Summa förfat-
tat aff Mose vthi then femte Boken /
effter Gudz egen Befalning och Stad-
ga / medh thesse Ord: Domare och
Embeckmän skal tu sättia tigh i
allom tinom Portom / som Her-
ren tin Gudh tigh gifswandes
warder ibland tine Slechter / at
the måge döma Folcket medh ret-
tom Dom re. Om nogen Saak
i Retta warder tigh förswär / e-
mellan Blodh och Blodh / emel-
lan

Som be-
skrifwen
är vthi
Mosis
Böcker.

Deut. 17:1.

v. 8.

lan han
Stadh
medre
Porto
vp til
Gudh
Dh
och til
dhen
stolo
tu M
tigh f
ren
stolo
ter a
Effte
och e
tigh f
tu ick
på th
then
more

lan Handel och Handel/ emellan
Skadha och Skadha/ och hwad
tweedrechtige Saker äre i tinom
Portom/ så skal tu stå vp/ och gå
vp til thet Rum/ som H Erren
Gudh vthwäliandes warder.
Och til Presterna / Leviterna
och til Domaren som then Tij-
dhen är/ och fråga aff them/ the
skola säya tigh Domen aff. Och
tu skal göra effter som the säya
tigh före i the Rume/ som H Er-
ren vthweliande warder. Och
skola holla thet så/ at tu gör eff-
ter alt / thet som the tigh lära.
Effter Laghen som the lära tigh/
och effter Retten som the säya
tigh före/ skal tu holla tigh/ så at
tu icke wylker thet isrä/ antingen
på then höggra Sijdhan eller på
then wensira. Och om nogor
wore öfwerdädigh/ så at han icke

wil

wil lydha Prestenom/ som thet
i HErrans Gudz Embete står/
eller Domarenom/han skal döo.
Och tu skalt borttaggha thet On-
da aff Jsrael/ at alt Folcket skal
höra thet och rådhas / och icke
meer öfwerdådige wara.

Benning
Josa-
phas
Vthtyd-
ning.
2. Chron.
19. vii.

Effter thenna Gudz egen Befalning/
gick thet så til / som Konung Josaphat
thenne förestreffne Gudz Ordning/ klas-
rare vthtyder och säger: **Sij / Ama-**
ria Presten är Sswerste öfwer
idher i alla HErrans Saker.
Så är Sabadia Jsmaels Son/
Förste i Juda Huus i alla Ko-
nungens Saker. Så hafwen i
Embekmän Leviterna för idher/
warer tröste och görer så / och
HERren warder blifwandes
medh them Godha. Hwad Saker
nu hörde HERRan til / och hwilka Ko-
nungens woro / war nogsame kunnigt
vtaff Mose/ hwad som lende til Presters-
nas

nas och
som eff
Lagh hö
stewable
bestella
en wif
prick
huru th
förholla
hwar at
nigheet
sitt
Gudz
cerat.
sina
fettia
troo

Om
JES
S

nas och Leviternas Embete / och hwad
som effter then werldzlige Judarnas
Lagh hörde til Domaren. Medh Pres
stewahlet hade Domaren så intet til at
bestella / ty Gudh hade sielff förordnat
en wis Slecht ther til / hwilken wiste til
pricka hwad theas Embete war / och
huru the sigh i alla Snycken ther vthi
förholla skulle. Men at the skulle rechia
hwar annan Handen / och i godh Ces
nigheet inbördes styrckia hwar andra i
sitt Embete / thet synes wel aff bemålte
Gudz Lagh och Ordning wara practi
cerat. Josaphat förmanste alfwarligen
sina Vndersätare ther til / at the skulle
setta sin Lijt och Hopp vppå Gudh / och
troo sina Propheter.

2. Chron:
19. v. 20.

CAP. IV.

Om Gudz Församblings Re
gering i N. Testameter /

såsom först

JERUSALEM och JERUSALEM
nas Tiddh.

SÅ lenge Christus war här
vthi synliga motto / så togh han
sielff

1 Pet. 5: 4.
Eph. 2: 20.
Esa. 9. v. 6.

Eph. 2: 22.

Matth 28:

Christus
satte Nē-
nistior til
at regera
Försam-
blingen.

Apost-
larna sin-
go stör-
sta mach-
ten aff
Christo
til at re-
gera i sin
Tidh.

sielff intet på sigg nogon vthwertes För-
samblingenes Kegering och Styrelse/
oansedt han war/ år och blifwer sin För-
samblings öfwerste Heerde / och Hör-
nesteen / på hwilken heela Bygningen
hon sigg grundar och tilhopa foghas/
som drager på sina Axlar Herradömet/
sitter på Gudz högra Hand/ och år För-
samblingennes Hufwudh / hwilko all
Macht år gifwen i Himmelen och på
Jorden ; Men dochliktwel / hafwer han
förtrodt dödelige Menniskior thenna
vthwertes Kegeringen / och icke nogon
Engel i Himmelen. Kallar förthen skull
sielff i Begynnelsen på sina Embetes
Daghar / tolff Apostlar til Witne öfwer
sin Lära och gudomelige Mirakel och
Vnderwerck.

Och föruthan thesse tolff Apostlar/
togh wel Christus först til Försambling-
genes Tienst 70. Disciplar / men så
gaff han sina Apostlar största Myndig-
heeten och Machten / til at regera För-
samblingen i sin Tidh. Hade them
förthen skull vthi sin gudomeliga Scho-
la / och informerade them dagheligen
och grundeligen om Laghen och Evan-
gelio/

gelio / o
hwilken
löfning
gom
år icke
vnder
men
salige
them
then
Salig
effter
största
Besökt
them:
Fad
sender
thetta
them/
then
läten
the / o
them

gelio / och serdeles om sin Person / vthi
hwilken heela Menniskioslechtes Åter-
löfning och Saligheet består / ty i
gom androm är Saligheet / thet
är icke heller något annat Namn
vnder Himmelen Menniskio-
men gifwit / i hwilko wy stole
salige warda. Han Examinerade
them esomofftast / och förhörde huru the
then retta Troon om honom och sin
Salighees Kundskap fattat hade. Och
effter sin Vpståndelse ifrå the Dödh-
stadfester han them i Troone medh sin
Besökning och Närwarelse / och sade til
them: Fridh ware idher / såsom
Fadren hafwer migh sendt / så
sender ock iagh idher / när han
thetta sagt hade / blåste han på
them / och sade til them: Tagher
then H. Anda: Hwilkom i för-
låten Synderna / them förlåtas
the / och hwilkom i behollen the /
them äro the beholdna. Och på

Act. 4: 12

Matth. 16.

vs 13

Joh. 20: 21.

Widh sin
Himels-
färd gör
Christus
itt wist
Affsedh
medh A-
postlarnas
na.

Matth. 28.
v. 18.

Marc. 16:

sidstone widh sin Himmelsfärd / gör
wår Herre och Frelfare Jesus Christus
itt merckeligit Affsedh medh them / och
sender them vth kring om heela Werl-
den / til at lära / predika och döpa / som
Christus self ther om talar / säyandes:
Migh är gifwen all Macht i
Himmelen och på Jordenne:
Går förthen skull vth och lærer
alt folck / och döper them i namn
Faders / och Sons / och thens
helge Andes. Och lærer them
holla alt thet iagh hafwer idher
besalt. Och si / iagh är när
dher alla Daghar in til Werl-
denes Ende. Evangelisten Mar-
cus / beskriwer then Frucht / som skulle
följa på Apostlarnas Predikande och
Döpande hoos the Trogne / och Skas-
dha hoos the Drogna / ther han så talar:
Går vth i heela Werldena och
predikar Evangelium allom
Creaturom / then ther troor och
war-

warder
saligh /
han ska
Här
na hafu
Machte
planter
här på
gande ti
Gudz h
rande
och gaff
teliga oc
dom i
lom Ch
skulle
ghar
Hwilke
stande o
gnat och
gen med
få och d
ond / Eof
Haar o
hvar Ch

warder döpt / han skal warda
saligh / men then ther icke troor /
han skal warda fördömd.

Här aff funnom wt see / at Apostlarna
hafwa fåt then Myndigheeten och
Machtena aff Christo / aldrastil at
plantera och stå hans Församling före
här på Jorden / näst effter hans upstige
gande til Himbla / hwarest han sitter på
Gudz höggra Hand / och är sielfff en rege-
rande Herre öfwer Himmel och Jord /
och gaff Apostlomen / och thesas orden-
teliga och lagligen kallade Effterkomman-
dom i Predikoembetet / jemmvel ock al-
lom Christrognom / thet Löfftet / at han
skulle vara när them alla Da-
ghar in til Werldenes Enda.

Hwilket är alla Christrognas / nyttel-
skande och redeliga Lärares största Hus-
gnat och Tröst / när the sitt Embete trolis-
gen medh Flykt och Nijt vthretta och föres-
stå / och doch likwel motte lindhä aff thena
ondskofulla Werlden / Håån och Spott /
Haat och Fördöjelise / at the så weta /
hwad Christus them lofwat hafwer / och

Christi
Löffte
om sin
nähewas-
relse är
hugnelis
git för
Lärarna.

troo at han är närh them / och seer alle
hwad them wedersfars här på Jorden.

Apostla
Styrelz
sen blifz
wer en
Effterdö
melse til
at rege
ra Chris
sti försä
bling /

Eph. 4: 8.

v. 11.

och haf
wer en
stoor för
mon för
alla ans
dra Lä
rare / som
effter the
warit
hafwa.

Homil 22.
in 1. Cor.

Thetta Apostla: Regimentet i Chris
sti Rike / thet blifwer thet förnembsta
Effterdömet och Kettelsen / huru och
genom hwilka Personer Gudz Försam
bling skal styras och regeras här i Werl
den. Och alt thesfore hafwer Christus
satt Apostla: Orden aldrafremst / som
Paulus betygar / at han är opstigen
i Högden / och hafwer förde Fen
gelsset fånget / och hafwer gifwit
Menniskiorna Gåfwor 2c. Och
hafwer satt somblige til Apost
lar 2c. Item. Gudh hafwer satt
i Församblingenne först Apost
lar / thet näst Propheter / sedan
Lärare 2c.

Chrylostomus skrifwer öfwer then
na Orden och säger: Neq; enim pri
mum & secundum hic numeri gra
tia præponitur, sed quod gradu sub
limius est, quodque inferius desi
gnat, quam ob causam Apostolos

ante-

antepon
ram ger
är / Här
ter för
som me
högre o
Apostla
word
bepri
brosius
los Col
Hufw
Paulu
Senni
Wond
fält et
brukad
all sin
gen fun
garna/
Epistla
Be
see wi
Jude
the 70.
aff Beg

anteponit, ut qui omnibus dono-
rum generibus præditi erant: The-
t / Här sätties thet första och andra ins-
tet för Thelet skull fremst / vthan thet
som medh sin Grad och Myndigheet är
högre och lägre / för hwilka Orsak skull
Apostlarna ock sättias fremst / ty the
woro medh allahanda slags Gåfwor
bepnydde. Thet samma säger ock A-
mbrosius: Caput in Ecclesia Apосто-
los Collocat, qui Christi Legati sunt.
Hufwudet vthi Församlingen sätter
Paulus Apostlarna / som äre Christi
Senningabudh. Thenna Förmon och
Myndigheeten / som Apostlarna hade
fått vt aff sin HERR E Jesu Christo /
brukade the ock ibland Läreståndet / vthi
all sin Lifstidh / såsom wij enkannerli-
gen kunna see först aff Apostla Gernin-
garna / och sedan aff Apostelens Pauli
Epistlar.

Staff Apostla Gerningarna
see wij / at när then tolfte Apostelen vthi
Judæ Förrådharens Stelle / och en aff
the 70. Disciplar / som närh Christum
aff Begynnelsen warit hade / skulle wäl-

In Cap. 12o
Epist. ad
Cor.

Then the
ock bruk-
ade vti
heela sin
lifstidh /
thet A-
postla-
Gernin-
garna
och Pauli
Epistlar
vthwissa.
Apostla
Gernin-
garna.

Act. 1. v. 16.

v. 23.

v. 26.

ias / så draga Apostlarna enfanterligen
Åhuga ther om / at then Kallelisen skulle
ordenteligen tilgå / ty stiger theas Ål-
derman Petrus vp ibland Apostlarna
och Lärjungarna / och talar them så til :
I Mann och Brödher / then
Skristten moste fullbordas / som
then helge Ande longge sagt hade
genom Davidz Munn om Ju-
dam / som theas Ledsagare war
som grepo Jesum 2c. och the satte
två i Wahlet 2c. och bodho och
sade : Tu Herre som kenne-
las Hierta / wissa vth hwilken aff
thesse två tu vthwalde hafwer.
Och the kastade Lott ther om /
och Lotten föll på Matthiam /
och han war reknat til the elof-
wa Apostlar.

Prov. 16.

v. 33.

Här aff är lätteligen til at döma / at
Apostlarna drifwa thetta Werket om
Matthiae Kallelse / men Gudh dirige-
rade Lotten / så at Apostelen Matthias
bleff

bleff aff Gudhi sielff/ lika som the andra
Apostlarna / kohrat och vthwalt. Paulus
och Barnabas när the predikat
hade Evangelium vthi Lystra/
Iconio och Antiochia/ Syrcian-
des Lärjungarnas Siälur/ och
förmanandes at the skulle blif-
wa stadige i Troone/ vthwal-
de the Prester för hwar
och en Försambling/

Act. 14: 22.

Hvilket alt skedde medh godh Enigheet
och Församblingarnas Samtycke.

När nogon Spörsmål vpkom i Församblingen om Låran och Troones
Saker/ så blifwa Apostlarna tilfrågade/ och the gofwe ther på Swar och Under-
derwysning.

Act. 15: 6.
& seq.

Sedan aff Pauli Epistlar/

Pauli Epistlar.

är thet klart och nogsam til at bewysa/
thet han hafwer förordnat Prester och
Lårare til åtskillige Församlingar/ och
tilstade sina vnderhafwande Lärjungar

Timotheum och Titum / thet samma
göra / skrifwer thesfore til Titum och så:
Tit. 1. v. 5. ger: Förthen skull låt iagh tigh
qwar i Creta / at hwad som an-
nu fattades / skulle tu fullkomli-
gen besalla / och besättia Stå-
derna här och thet medh Pre-
ster / såsom iagh tigh besalat haf-

2. Tim. 2.
v. 2. wer. Til Timotheum skrifwer han så:
Sterck tigh nu min Son ge-
nom Näderna / som är i Christo
Jesu. Och hwad tu aff migh
hörde hafwer genom mång Wit-
ne / thet besala trogna Menni-
skior / som ock dugelige äre til at
lära andra. Hafwer ock föreskrifwit

1. Tim. 3.
Tit. 12
Timotheo och Tito om samma Duge-
ligheet / hurudanna Prestes och medh
hwad Dygder the skulle wara begäfwade /
somm the til thet höga Embetet för-
ordna skulle. Och hafwer Paulus
merckeliga Regler gifwit Lärarna / icke
allenast huru the Gudz Försambling v-

thi

thi Lärda
och huru
föröfwa
Exempel
hwad för
bruka
Dy
Skäl
är om
digheet
war an
aff the
na fall
regerad
öfwer
nom til
Domi
öfwade
Herran
öfwar
der bla
stiff til
Men
dher
yngst
Dy o

thi Lärdom och Lefwerne förestå/ vthan
ock hurudan Disciplin och Ugha the ther
föröfwa skulle/ och thet alt medh sitt egit
Exempel stadfestat. Wiste them ock
hwad för Wapn och Wärijor the ther til
bruka skulle.

Och ehuru wel man kan medh godh
Skial sluta/ vtass alt thetta som nu talat
är/ om Apostlarnas authoritet/ Mynd
digheet och Macht/ at then fast störr
war än the Lärares och Presters/ som
aff them ordinerade / til Församlingar
na kallade och satte woro / doch likwel så
regerade ingen aff them såsom en Herre
öfwer sin Folk / vthan wore Hiorde
nom til effterdomelse / nembligen vthi all
Domniufheet och Sachmodigheet / och
öfwade intet nogot Huushonda eller
Herrawelle öfwer sina Medhbröder och
Ähörare. Men at thet skulle wara Gra
der ibland Lärarna / gifwer Christus
sielff tilkenna / ther medh at han säger :
Men then som ypperst ibland i
dher är / han ware såsom then
yngste eller som then ther tienar.

Och oansedt Apostlarnas Regemente/
icke

1. Tim 14
v. 20.
1. Cor 5: 2.
& seq.
2. Cor. 10: 4
Cap. 13: 2.

Apost
larnas
Macht
och Mynd
digheet
war icke
nogot
politiskt
Herras
welle.
1. Pet. 5: 3.

Luc. 22: 26

v. 25.

Matth. 20:

Vthan
mechtigt
och kraf-
tigt genö
Ordet/

Heb. 13: 17.

1. Tim. 5: 17

Apostlar
na ladhe
händers

icke skulle vara något floort Herres
welle/ som EHR Ihus säger åt them :
Verldzliga Herrar regera/ och
the som Machtena hafwa kallas
nådige Herrar / men i icke sät
Så föliet intet ther aff / at the slätt ingen
Machte eller Regemente skulle hafwa/
vthan thet allenast / at the icke en sådan
Regering skulle sigh företagha / som
werldzliga Herrar fördfwa / vthan på
thet sätt som förz sagt är / nembliga re-
gera Gudz Församling medh Ordet
och Sacramenten / och medh then Di-
sciplin/ Zucht och Ugha/ som Gudz Ord
likmätigt är / och Apostlarna sielfwa
medh sitt Exempel och föregädt och vn-
derwist hafwa / och när the thet gödra/ så
äre Ahörarna them såsom sina Föres-
ständigare / skyllige Hörsamheet och Lyd-
na/ och all Berel och Wyrdna. The
Prester som wel förestå / äre
dubbel Hedher wärde / säger
Paulus.

Och effter Apostlomen war Macht-
ten gifwen/ leggia Händerna på theras
Hufz

Hufwudh / som skulle förordnas til Pres-
ter / ty hafwer ock altidh thet samma
Ährendet warit Prestomen betrodht.
Förbödh förthen skull Paulus Timo-
theum / at han icke förhastigt skulle leg-
gia Händerna på nogon / och gdra sigh
deelachtigh i annars mans Synder.

Thetta Händers äleggiandet war itt
gammalt Bruuk / aff Gudh befalat / och
betydde thetta Händernas äleggiande
och vthstreckiande / at the som thet wes-
derfors / woro laghligen och yppenbar-
ligen kallade / och aff Heranom wel-
signade / och medh Gudz Gåfwa bes-
pyndde / ty skrifwer Apostelen Paulus til
Timotheum och säger: Jagh för-
manar tigh / at tu opwecker
Gudz Gåfwo som är i tigh / ge-
nom mina Händers pålegning.

Och är här sidst til at merckia / at man
finner treggiehanda sätt til at vthwålia
och senda Lärare / wara öfwat och bru-
kat i Förtidhen / nembliga 1. Ge-
nom Anden såsom Paulus och Bar-
nabas bleswe sende til Hedningarna:

När

na på the
the ordi-
nerade /

1. Tim. 4.
v. 14.

Cap. 5: 22.

hwilket
Christus
ock sielff
brukade.
Matth. 19.
v. 15.

Marc. 10.
v. 16.
vid. Marc.
6. v. 5.

1. Tim. 1: 6.
Luc. 13: 13.
Act. 28: 8.
cap. 6. v. 6.
cap. 8. v. 17
cap. 19: 6.

Triggies
handa
sätt bruo-
kades i
förtiden
til at wes-
lia och
senda
Prester.

Act 13. v. 2,
3, & 4.
I Genom
then 3.
Anda,

När the samma tiente H & rra-
nom (vthi Antiochia) och fastade/
fåde then helge Ande: Skilier
migh vth Barnabam och Sau-
lum til thet Werck / som iagh
hafwer kallat them til. Så fasta-
de the och bodho / och lade Hän-
derna på thenna och låto them
fara. Och som the sende woro
aff then helga Anda / drogho the
til Seleuciam / och seglade tå-
dan in til Cypren. Anden befalte
ock Philippum skynnda sigh til Drottning
Candacis Camererares Wagn.

Act. 8: 29.

c. 20: 28.

Och elliest säger Paulus til Presters
na Epheso / at then helge Ande
hade satt them til at regera Gudz
Församling. Hvilken then helige
Andes Kallelse och Tilskynndan / tå vp-
penbarligen och synligen vthi Apostlars
nas Tidh / hade sin Krafft och Forts-
gång / som wij see aff Petri Exempel / tå
then Hofwismannen Cornelius sende
til ho-

til honom sina Männ / sade Anden
til honom / si ther äro Männ
som sökia effter tigh. 2. Genom
Loft / såsom Apostelen Matthias bleff
vthwald. 3. Så Prophetierna och then
helge Andes Vthvisande lyctades / så
kom thet tridie sättet vpp genom
Wahlroster / hwilket alt ifrån Jäder-
nas Tjdh in til os kommer är / thet wii
ock nu gemenligen i wåra Församling-
gar bruka. Hwilket sätt Moses effter
Jethros Råd / och sedan Judafolket
öfwade / när the skulle vthsee sigh werldz-
liga Föreståndare och Domare.

Man må ock wisseligen troo / at
när Apostlarna sielfwa reeste kring om
Werlden / at the nepligen allestädes
funne sådana Personer / som the ge-
nom Folkens præsentation, Wahl
och Samtycke / funne leggia Händerna
vppå / och förordna til Prestes / vthan at
the störste deelen genom sitt egit Prooff/
sina Händers åleggiande / och then hel-
ge Andes Gåfwors medhdeelande / them
til Prestes förordnat hafwa / thet man
ock

Act. 10: 19

2. Genö
Lott.
Act. 11

3. Genö
Wahlro-
ster.

Exod. 18
7. 21.

och kan sluta aff S. Jacobs vthi thet A-
postoliska Concilio, Saal/ ther han
Act. 15: 28. säger: Them helga Anda och of-
synes / vgen meera Tunga leg-
gia på idher ic.

CAP. V.

Om Gudz Församblings Re-
gering effter Apostlarnas Tidsk.

Apostlarnas
regering är
vår Kes-
gel til
Försam-
blingens
Etyrelse.

Rom. 10: 14

SÄsom Apostlarna vthwal-
de/ kallade och förordnade Lära-
re vthi Församlingarna / som
skulle predika för Folcket och vthskiffa
Sacramenten/ äfven på samma sättet
är Christi Kyrckia och helga Manne
samfund / all sedan ordenteligen före-
stånden / effter thenna Apostelens Kes-
gel och Information, ther han säger:
Huru skola the åkalla then the
hafwa icke trodt på? Och huru
skola the troo honom / som the
hafwa intet hörde aff? Och huru
skola the höra vthan Predikare?
Och huru skola the predika v-
than

than the warda sende? Säsom
skrifwit är: **D** huru ljuflighe äro
theras Fötter som Fridh förkun-
na/ theras som godt förkunna.
Hafwer altså Gudh i alla Werldennes
Tidher / altidh begynt plantera sigh
Församlingarna til Prins och Ahro/
genom Predikanter och Lärare / som nu
bewysat är / wara skedt bådhe i Fäders
nas / Mosiss och Propheternas Tidh.
Och på thetta sättet / låter ock Christus
holla sin Församling widh Macht in
til Werldennes Enda / säsom han sielff
thet betyghade och sade: **Sij/ iagh är**
nähr idher alla Daghar in til
Werldenes Enda. Här talte han
medh sina Apostlar / som hade Befals-
ning gå vth i heela Werlden / och them
och theras Effterkommande Gudz Ordz
Lärare / giordes här i synnerheet thetta
Löffet / hwar aff sölier / at Predikoem-
betet moitte ock warachtigt blifwa in til
Werldennes Enda. Och altså hafwer
Christus / medh thet samma han besalte
them så gå vth i heela Werlden / gifwit
D them

Swar til
Gudh als
tidh haf-
wer bru-
kat pres-
dikoems-
betet.

Matth. 28.
v. 20.

Och gifa
wit A-
postlars-
na macht
til at för-

ordnade
rare/ och
vnder
wijfa the
om sitt
Embete.
1. Cor. 4: 11

Joh. 21: 17.

1. Pet. 5:
v. 1, 2.

The thez
och haf
wa gif
wit fina
Efter
komande
samma
machten/

them och Macht at senda Arbetare i sin
Sådñ/ och thesfore sijnge the och serdeles
til stelswa Bruket och Skningen/ Hims
meltriffens Nycklar/ och heeta för then
Orsaken skull/ Skaffare til Gudz Hems
ligheet/ hwilkom Christus befalte födha
sin Hiord. Och Petrus/ medh hwilkon
Christus så talade/ skrifwer sedan til Läs
rarena vthi Församblingarna/ såsantz
des: Presterna som äre ibland
idher/ förmanar iagh som är och
en Prest och Witne til Christi
Dygd/ och deelachtigh i then
Herlighz som vppenbaras skal:
Födher Christi Hiord som är i
bland idher/ och hafwer acht vp
på honom 2c. Och endoch stoor Ut
skildnat/ emellan Apostlarna och thez
Presterskapet som the förordnade/ war
vthi the höga Gudz thens helge Andes
Gäswor/ som Apostlarna serdeles fram
för andra hade fått aff Christo/ doch liff
wel är klart at sluta/ at Apostlarna haf
wa leefft efter sijn vthi Gudz Försam
bling/ samma Macht och Krafft til at
för

Storona Dr
och meddel
som och öf
och Agha / a
Bruit / s
hafwa / h
omni Ein
hoos Lärf
förhensall
gr: War
och sölier
mer idher
thet Rea
thet the m
och itte
idher icke
Vthi d
Hörarna
na the gör
na waru
than höga
siniga C
och göra i
hand öf
han med

förordna Prestter/predika och lära/döpa
 och medhdeela Herrens Mattward/ så
 som ock öfwa en Christeligh Disciplin
 och Ugha/ alt effter then Ordning och
 Bruuk/ som the sielswa thet föröfwat
 hafwa/ hwilken Macht the hoos intet
 annat Stånd nederladhe/ vthan allena
 hoos Läreståndet. Paulus förmanar
 förthen skull alla andra Stånd/ och så
 ger: Warer idhra Lärare lydige
 och följer them/ ty the waka öf-
 wer idhra Siälur / såsom the
 thet Reckenstap göra skola/ på
 thet the må thet göra medh frögd
 och icke medh suckan/ ty thet är
 idher icke nyttigt.

Vthi thetta Embetet til at waka för
 Ahörarnas Siälur / lika som Prestter
 na thet göra/ hafwer ingen aff Ahörars
 na warit nogon Tijdh förordnat til/ v
 than höga Öfwerheeten och andra rett-
 sinniga Christne / skola wel see thet på/
 och göra itt medh sina Lärare/ och holla
 Hand öfwer thetas Embete/at icke Sa-
 than medh sin ogudachtige Hoop får
 thet

Zwiltö
 Ahörars
 na böre
 bewijse
 hör sam-
 heet och
 Lydna/

Heb. 13:17.

och intet
trädha
vthi the-
ras Emb-
bete/

ey heller
sielfwa
allena ta-
gha sigh
Lärare/
vtan hee-
la Gudz
Försam-
bling är
then
Machten
gifwen/

thet förkasta / turbera och vnder Fö-
terna trampa; Men elliest trädha vthi
Gudztiensstens Förrettande / biuda til
at förordna och leggja Händerna på
them/ som til samma Embete skola in-
wijas/ är them aldeles förmeent. Och
såsom thetta är förbudt / så hafwa the
icke heller nogot Exempel för sigh / at
Ahörarna allena hafwa haft Macht/
effter sin egen Godhtyckio / at tagha sigh
Prestes och Siälesförjare / vthan then
Ahugan och direction, är alt ifrån A-
postlarnas Tijdh / betrodde heela Gudz
Försambling / och besynnerligen Predi-
koembetet. Och såsom Paulus vthi sin
Tijdh / förtrodde Timotheo och Tito/
såsom Biskopar eller Opsynsmänn på
sina och the omliggjande Församblin-
garna / at förordna them trogna och re-
deliga Männ til Prestes / vthi Städer-
na och på Landzbygden; Alltså året och
omsidhet ther til kommet / at några vthi
hwar Landzort / wel bepröfwade i Lär-
dom och Leswerne / äre medh heela För-
samblingens Wahl och Samtyckio / til
Opsynsmänn och Biskopar förordna-
de / hwilken Ordning nu alt ifrån Fä-
dernas

dernas Tijdh
Exempel
och Christi För-
ordning / förtro-
d och wel wick-
effter Apost-
lin Tijdh
na / them k-
ligen förtrod-
dingarna /
Tijdh
som förtro-
d sin sielf / b-
stiens och C-
dover the
glor / som v-
pinte i Dop-
de lifwa /
retjändare v-
dye / men
och / och v-
thers Biskop-
foto wille /
andra. De
hem Prestes-
nu i thenna
makt wam

deras Tjdh/effter sielfwa Apostlarnas
Exempel/warat hafwer / hwar igenom
oek Christi Forsambling merckeligen ar
vpybgd / forloffrat / stickeligen regerat
och wel widh macht hollen. Jagh säger
effter Apostlarnas Exempel / hwilka i
sin Tjdh planterade Forsamblingar-
na / them bådhe mundligen och skrifste-
ligen förestodho / til hwilka oek Forsam-
blingarna / när nogot Spörsmål och
Yrring vpkom / altjdh hade sin Tilflychte
som för sagt ar. Wi see huru Chris-
tus sielf / brukade S. Johannis Apo-
stelens och Evangelistens Myndigheet /
öfwer the siw Forsamblingarnas En-
glar / som vthi thet andra och tridie Ca-
pitlet i Vppenbarelse Boken vpreckna-
de blifwa / hwilka wel sielfwa wore För-
reståndare vthi sina Kyrektor och Stå-
dher / men Apostelen likwel fast högre
achtat / och vpsatter aff Christo sielf til
theras Biskop / emedhan nogra aff them
foro wilsse / doch then ena meer än then
andra. Och effter som Biskops- lyka
som Preste-Embeter i gemeen / blifwer
nu i thenna ytersta Werldennes Tjdh /
mycket wanwyrdat och förachtat / så kan

Exempel
vthi A-
postelen
och E-
vangelis-
ten Jo-
hanne.

Om Bis-
kopsem-
beres

Föracht/
och then
Oredha
som thet
på följet.

icke heller thet altijdh nå sitt ordenteliga
och tilbörliga Wahl och Kallelse/ at dus
gelige och welbeprowade Männ / thet
til blifwa vthsedde och kohrade / vthan
vndertijdhen så löpa en part sielfwa / och
mechta förmateligen och förargeligen/
sträfwä effter Kyrckioheerde och Bis
skops Kallet. Steer ock thet/ at monga
wilia hafwa sitt Interesse och Wahls
röster thet vthi / som thet intet rekligen
widhkommer. Vndertijdhen blifwer
Wilia och Wenskap/ och andra stycken
ansedde/ som ingalunda borde här haf
wa något Rum / vthan allenast Gudz
Namns Åbra/ Församblingennes By
byggelse och Welstånd i acht taghas/ så
at Gudz Kyrckia i alla motto blefwe så
gudeligen / troligen / skickeligen och or
denteligen förestånden / at man kunne
höra och spöria / Kyrckioregementet så
antaghas och vthföras/ som thet Gudz
Ord wore likmätigt / aff sielfwa För
sarenheeten wel pröswat / och itt sanz
ferdigt Witnesbörd thet om / in för
Gudh och höga Sfiwerheeten kunne
gifwas.

Så effter thet/ säger iagh/ at nu så til
går/

går / ty är thet högnöddigt weeta / at Jesu
Christi Församling / bådhe i Apostlar-
nas Tidh och alt sedan / är regerat och
förestånden / doch genom Gudz För-
samblings Samtycke / aff wissa Prä-
later och Förmänn / them Fäderna för
oss / och wi efftersyliandes theras Exem-
pel / kalla Biskopar / hwilka wel altidh
hafwa warit Prestes / hwars Embete
är predika Gudz Ord / och deela Sacra-
menten / och holla en godh och Christes
ligh Ording widh Macht vthi För-
samlingen / men så hafwer ock en Bi-
skop alt ifrån Apostlarnas Tidh / haft
then Förmön för andra Prestes / at lag-
ligen kalla / ordinera / senda och insättia
Prestes vthi Städer och på Landbyg-
den / på hwars Huswudh the först och
fremst / doch tillifka medh nogra andra
Prestes / hafwa lagt sina Händer / och
sedan förordnat them til sina wissa
Rum / afwen som Paulus gjorde / så han
sende Timotheum til Ephesum / och låt
Titum wara qwar i Creta / hwilka Ex-
empel här offtabliswa framdragne / och
hafwer altså kunat wara vthien Stadh /
effter som han war stoor och Folkrik
til /

Biskops
Ordnin-
gen är
gammal/
och theff
Embete
högnö-
digt.

1. Tim. 5
cap. 4: 14.
Tit. 1. v. 50

1. Tim. 5.
v. 19, 20.

til/ monga Prestler / men icke meer än en
Biskop / som hade Upsyn ther på / at all
ting skickeligen skulle beställas i Försam-
blingen / Disciplinen widh Macht hol-
las / som ock kunne twistiga Saker/
Gudztienssten och Presterskapet angäen-
des / vptagha och affdöma.

Och emedan thenna Ordningen ge-
nom Gudz Försyn / höge Swerheeten-
nes och Församblingennes longwariga
Bruuk / aldeles är stadfestat / så at ther
om nu ingen Twist meer är vthi wåra
Församlingar / vthan aff allom ge-
meent holles för en ting / som höghnö-
digh är / förvthan hwilken Gudz För-
sambling intet kan förestås och regeras /
ty är lätt til at döma / vt aff hwad Anda
the Prestler (och jemmwel andra) driffwas /
som intet wilia sigh thenna Ordningen
vnderkasta / vthan först i sin Kallelse gå
them förbi / och sedan alle framgeent wi-
lia wara sina egna Herrar / och regera
vthi sin Försambling / aldeles effter sitt
egit Hufwudh / andraga ingen Saak
för Stichtsens ordenteliga Biskop och
DomCapitel / vthan alt hwad som före-
kommer litet eller mycket / thet vnderstå
the

Genstor-
tige emot
sina För-
männ/
driffwas
vt aff en
ond An-
da.

the sigh/ twert emot wår gamla Kyre-
tio: Ordning / til at vthreeda / göra sin
Församling mootspenigh emot Sticht-
sens Biskop / och sålunda icke allenast
sielfwa förachta thenna Gudz Ordning
/ vthan förargeligen / göra monga
andra medh sigh olydige och geensträf-
wige emot sina Förmänn / öfwer hwilka
ock Gudh på sidstonne kan / effier Tho-
res Exempel / låta gå sin Hembd och
Straff / ty Gudh står emot the Hög-
ferdiga / men the Domiuka gifwer han
Nåd. Och Förargelse moeste wel kom-
ma / men wee the Menniskio / genom
hwilko Förargelse kommer.

fol. 77.

1. Pet. 5: 5.

Matth. 18.

v. 7.

Thesse Biskopar / äre ibland annat
kallade Christi Församblings Fädher
och Lärefädher / för then Faderlige
Omwårdnan / Macht och Myndighee-
ten / the hafwa haft om Gudz Försam-
bling. Apostelen Paulus säger: Om
I hade tijo tusend Zuchtemestare
i Christo / så hafwen I doch icke
monga Fädher. Jagh hafwer
född idher i Christo Jesu genom

Zwarfö-
re Bisko-
parna
kallas
andeliga
Fädher.

1. Cor. 4:

v. 15.

och ther
före mot-
te wye
das lyka
som wäs
ra förs
äldrar.

Apocal. 1.
& 2.

Evangelium. Augustinus säger:
Församlingarna/kalla medh retto/Bis-
koparna/Fäder. Item Hieronymus:
Biskoparna äre tina Fäder/ ty tu re-
geras aff them. Och må rettsinnige och
trogne Lärare och Förmän/ medh godh
Stiäl kallas andelige Fäder / ty såsom
wij hafwom wårt naturliga Liff aff wäs-
ra Föräldrar / altså hafwom wij wårt
andeliga Liff / at wij funnom kallas
Gudz Barn / aff wåre Lårefäder / som
hafwa ypföde oss medh Föruftennes/
som är Troones och Sanningennes
Middel. Och såsom wij ärom effter
Naturen och Gudz Lagh / skyllige wåra
Lekamliga Föräldrar / Hörsamheet och
Lydna / Berel och Byrdna / altså äre
ock Äldrar plichtige / thet samma be-
wissa sina Lårefäder. Men hwem an-
seer nu nogot thesse andelige Fäder?
oachtandes thet/at Gudh hafwer wördat
them/ icke allena medh Fädheres Namn/
vthan ock kallat them Englar / sina
Senningabodh / Stiernor som lysa i
Christi egen Hand. Thenna här Pa-
tria potestas eller Faderliga Machten/
hafs

hafwer sin Begynnelse aff the första
 Werldennes Fädher eller Patriarcher/
 som ock then Hugan i andeligh motto/
 drogo om sina Barn och Familier/ och
 sedan kom samma Macht in på Pres-
 sterna och Propheterna/ som woro vthi
 Mossis och G. Test. Konungars Tydh.
 Hurudanna och medh hwad Dygder/
 en Biskop och Prestman skal wara be-
 gåfwat / hwar vthi hans Embete består/
 och hwad Macht honom gifwen är/ be-
 skrifwer först Apostelen Paulus/ besyn-
 nerligen i sina Epistlar til Timotheum
 och Titum/hwilka han sielff satte til Bi-
 skopar/ then ene i Epheso/ och then an-
 dre i Creta.

Sedan finnes thet nogha och wel för-
 of beskriwit / vthi then gamble Swens-
 ska Kyrcio: Ordningen / som trycktes
 1571. och Ahret ther effter vthi thet Mö-
 tet som höls i Upsala 1572. confirme-
 rades/ men serdeles 1593. vthi thet stora
 Upsala Concilio, aff alla Rikhsens
 Ständer / och medh Kon. Carls Præ-
 fation bleff vnderskrifwen och gillat.
 An yterligare är samma Kyrcio: Ord-
 ning / vthi Konung Gustaff Adolphs
 För-

Thenna
 Patia po-
 testas,
 hafwer
 sin Bes-
 gynnelse
 vt aff the
 första
 Patriars-
 cherna.

Biskop-
 parnas
 Lefwers-
 ne / Kall
 och Em-
 bete / bes-
 skrifwes
 i af paul-
 lo i sina
 Epistlar
 til Timo-
 theu och
 Titum.

2. Vthi
 then G.
 Swenska
 Kyrcio:
 Ordning-
 gen.

fol. 75. &
seq.

Försäkring / Ständerna gifwen i 6 II. v:
thi Nyköping / medh thesse Ord bekräftat:
Til thet siuende / hafwe wij lofwat /
at medh Biskoparnas Wahl må hollas
effter then wedertagna och samtyckta
Kyrckio-Ordnungen 2c. Thenna gamla
Kyrckio-Ordnungen förestrifwer
Biskopē / at han skal 1. Låta Gudz Ord
rett læras och predikas. 2. Hafwa Bp-
sicht på Presternas och alla Stichtsens
Försambligars Leswerne. 3. På all
Stånd i Riket / at the holla sigh stadiget
vthi en sann Gudz Kundskap och Reli-
gion. 4. Affstatta all Förrargelse / Wan-
troo och Synd. 5. Hafwa Bpsicht
medh Scholar / Hospitaler och Kyr-
kior. 6. Visitera. 7. Sticka alt i godh
Ordnung bådhe medh Lärarna och Åhö-
rarna. 8. Förhöra / ordinera och vthi
Församlingarna settia dugeliga / sticke-
liga och nödiga Prester. 9. Alla swåra
Saker / som lenda til hans Embete / vp-
tagga och affdöma. At thetta skal wara
hans Embete / år aff then Grund som i
Gudz Ord lagd och förestrifwen står /
bekräftat och stadfestat aff the Sal. och
högloflige förberte Konungar.

C. A. P.

CAP. VI.

Om Christi Församblings Re-
gering/ genom itt rett och ordenteligt
Prestewahl och Prooff.

Saff the Stycken som för-
bemålte äre / kan man lätteligen
see och förstå/ huru itt laghligt
Prestewahl böhr anställas / medh hwilka
thet motte så gå til / som Paulus säger:
At the först försökias / och sedan
skola the tiena / när ingen kan
straffa them. Thenna Försökning-
gen eller Profwet / motte Bistopen tillij-
ka medh andra lärde Presimänn anstel-
la / och först Examinera , pröfwa och
förhöra them vthi Philosophia och
Theologia, och them vthwältia som wel
hafwa studerat / grundeligē lärdt Troo-
nes Articklar / och wel läst Bibelen eller
then heliga Skriffte igenom / så at icke
nogra Idioter och såkunnige Personer /
blifwa promoverade til thetta heliga
och förnåme Presteståndet.

Zuru itt
ordente-
ligt pre-
stewahl
kan an-
ställas /

1. Tim. 3:10

1. Skola
Perso-
nerne
pröfwas
aff Bi-
stopen v-
thi Lär-
dom

The moſte ock hafwa itt godt
Witneſbörd aff them som utan
til årol

v. 7.
och Lef-
wernet /

til äro / på thet the icke skola falla
vthi Lastarens Försmädelse och
Snaro / thet är: The motte ostraffe-
lige vara vthi sitt Leswerne / så at ingen
weet förkasta them nogon Dnygd och
grooff Synd / ty the skola blifwa an-
drom til Exempel / och huru kan thet skee /
när Åhörarna weta / them tilförenne
hafwa fördt itt förargeligt Leswerne /
antingen medh Dryckenkap / Skörachs-
tigheet / Tråtor och Slagsmål / eller an-
dra slemma Laster / hwar medh en bort-
skämmer sitt godha Namn och Rychte /
beswähret sitt Samwet / förderfwar sin
egen Kropp och Halsa / och kan icke v-
than Förargelse förestå sitt Embete vthi
nogon Församling.

Swilket
Prooff
lärestån-
det kan
bäst för-
stå.

Thetta Profwet kan ingen bättre an-
ställa / än the som äre i Läreståndet / ser-
deles Biskopen och theas Præcepto-
res, som hafwa hafft them vnder sin In-
formation och disciplin, och weta aff
theras Ingenio, giorda Framstegh vthi
studierna, och hafwa lenge fāt en godh
Kundskap om theas Leswerne / Duges-
ligheet och Skickelighheet alt ifrån theas
Barndom vp.

Thes

Thesse unge Prestes / skola effter
Ordringen först tiens til en Tidh / och
sälunda förwerfwa sikh itt godt
Vpstege / som Paulus talar / at the
omsidher kunne förordnas til wissa Pa
storater. Ty ehuru wel en kan haf
wa förköffrat sikh vthi sina Studier,
så motte han lytwel först til en Tidh
öfwas och bepröfwas i Lärdom och Les
werne / och sälunda blifwa meriterat
genom nogot Arbete och Tienst / som
han vthi Academier, Gymnasier,
Scholer eller nogon Församling an
lagt och vthstade hafwer / effter hwilket
giorde Prooff och Dygdeleswerne / han
aff sina Förmänn itt sanferdige Wit
nesbörd böhr tagha och framtee / för än
han befordras til nogot Pastorat och
förneuligh Lägenheet: Hwilken Ord
ning / såsom aldeles skäligh och rettmä
tigh / nu lenge vthi alla Sticht är vptas
gen och brukat / och medh Konglige Förs
säkringar / Bress och Privilegier be
kräftat och stadfäst / som är til at see
aff Presterskapsens welsångna Privi
legier, som thet effterlåta och besalla.

1. Tim. 3: 13

3. Öfwas
i predi
koembes
tet til en
Tidh.

Privileg.
16.

1. At Biskopen och Consistorium skal hafwa Macht/ at rett vthdeela effter Lårdom/Ålder och Förtienst/samt Gåfwor och Dygdalefwerne/beneficia Ecclesiastica vthi hwart och itt Sticht. 16.

Privileg.
17.

2. At the Prestmänn som sina Biskopar och Förmänn förachta/ 16. skola plichta och til Lydno hollas.

Privileg.
18.

3. Hurudan Process medh Regal Gälden skal hollas/föreskrifwes nogha i thet 18. Privilegio.

Phil. 1. v. 2.
3. & 4.

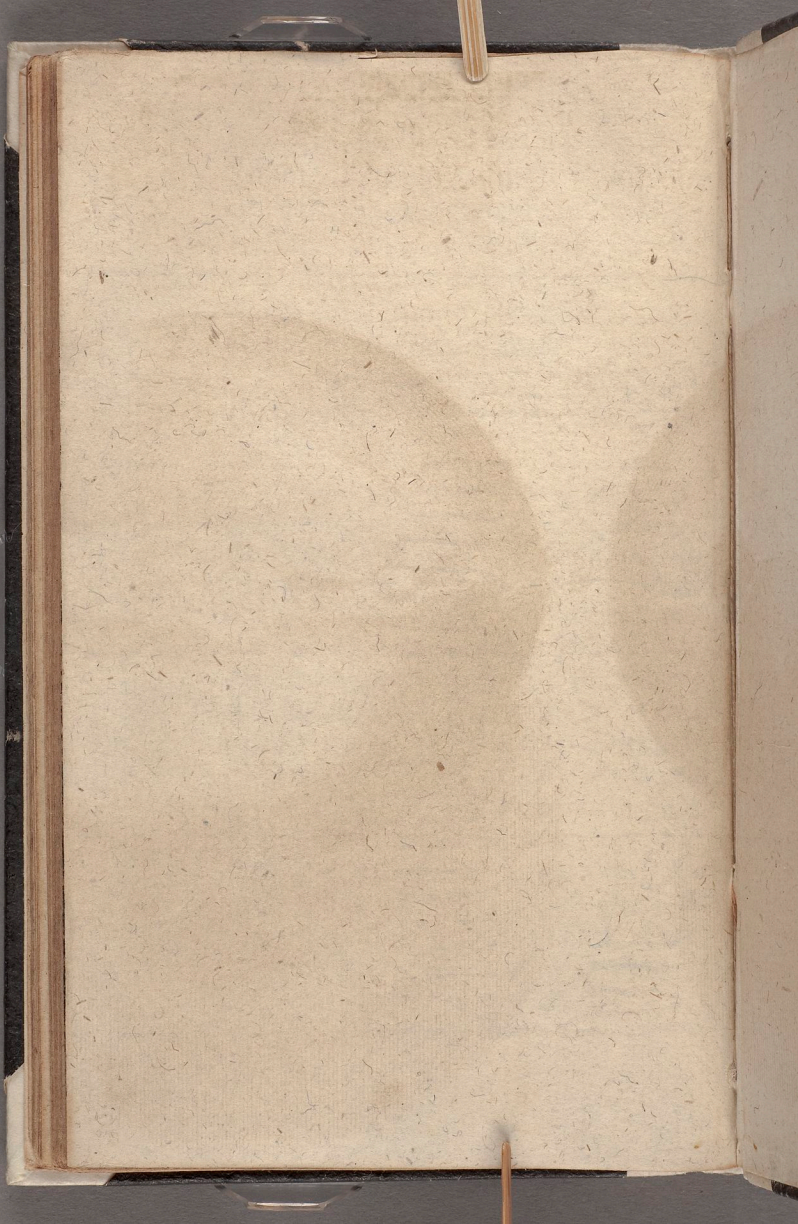
Gudh regere wår käre Sswerheet/ Församlingen och of samligen medh sin hellige Anda / at wii vthi godh Eenigheet och Förroende emot hwar andra / kunne sticka of effter thenna Apostoliska Förmaningen/ thet han säger: Vpfyller min Glädhie/ at j åren eens til Sinnes / ljka Kärlek hafwandes / eendrechtige / samhellige / at intet skeer medh Kjuff och fåfång Åbro / vthan medh Ödmuikheet / reckne hwar then andra yppare än sigh. Seer icke hwar på sitt eghit betsta/ vthan hwar och en på eens annars betsta. Och at hwad wii görom/ så låtom of thet alt göra Gudhi til Åbro. Hans gudomeliga Namn / ware aff of åhvat och prissat / nu och i alla Ewigheet. Amen.

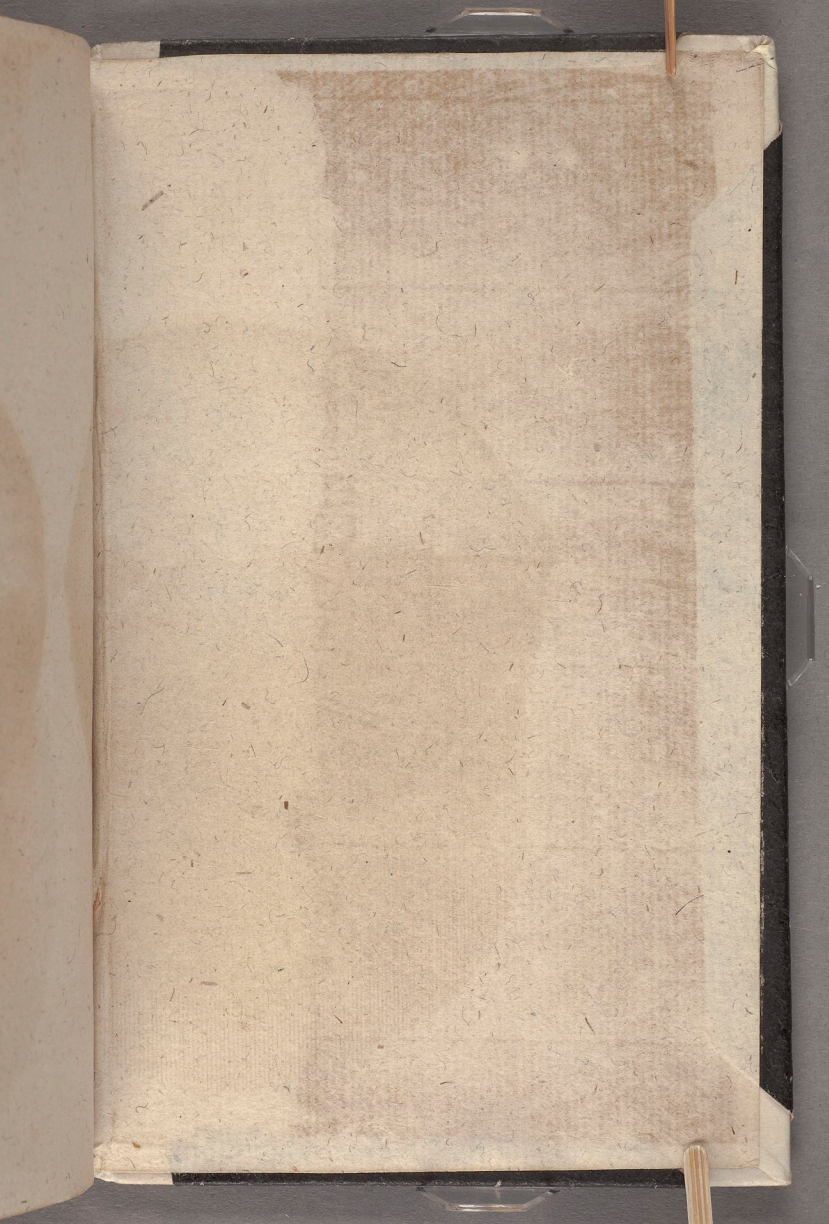
1. Cor. 10.
v. 31.

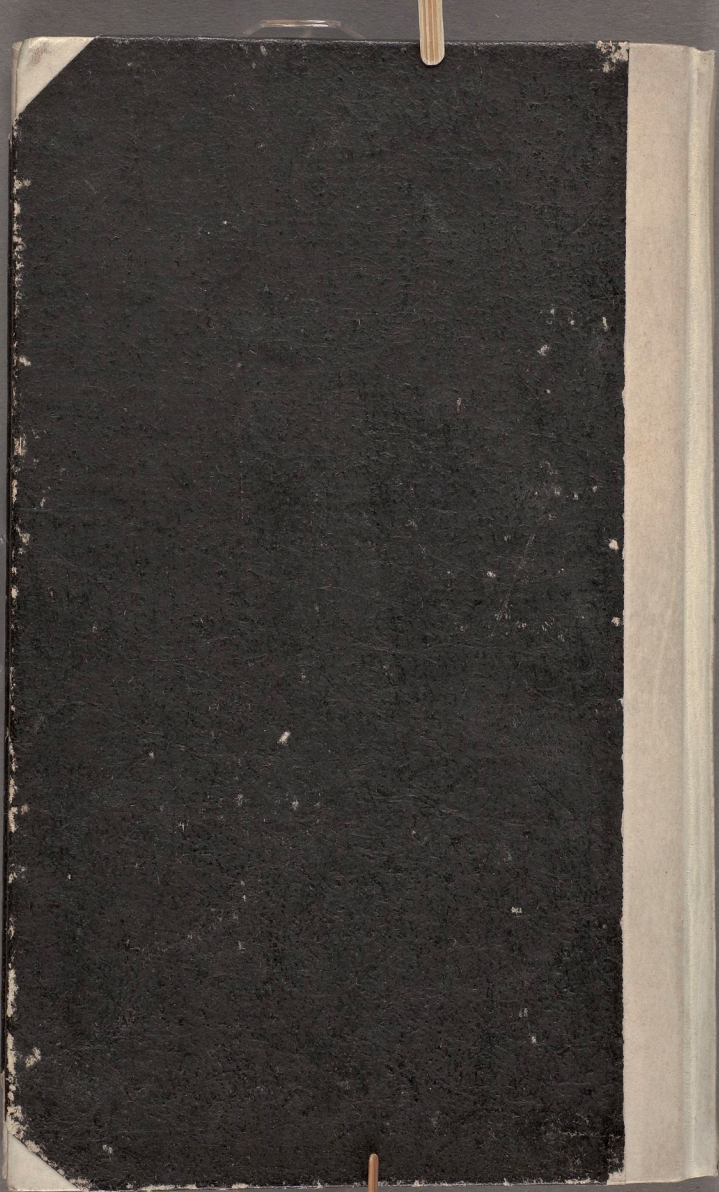

n och Confidenc
/ at rett vindel
Förtienst / samt
verne / beneficia
part och itt
männ som sin
n förachta / u
hollas.
oces medh
refrifes nos

käre Diver
nliggen medh sin
godh Emogeer och
andra / tima
iska Förman
ler min Glädde
nnes / lifa
ndrechtige / sam
er medh Kjiff och
an medh Ödmu
hen andra ypp
brar på sit
och en på cen
i hvad wij göra
Budhi til Iheru
/ ware aff oss
och i alla
. Amen.

Laurelius, Viderwijsning om Gudz församlingis Regement.

5791
1665

Journal de la Société des Sciences et des Lettres de la Ville de Rouen